

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

10 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Iurie DIACONU
Liliana CATAN
Victor BOICO

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de avocații Camincean Angela și Andriuța Violeta în interesele inculpatei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2021, în cauza penală privind-o pe

PALANCIUC Cristina XXXXX, născută
la XXXXX, originară din XXXXX, domiciliată în
XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 15.01.2020-14.08.2020;

Instanța de apel: 20.04.2021-16.06.2021;

Instanța de recurs: 15.09.2021- 10.11.2021.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, din 14 august 2020, cauza fiind examinată conform prevederilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, a fost încetat procesul penal în cauza privind învinuirea lui Palanciuc Cristina de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (2) Cod penal în legătură cu împăcarea părților.

A fost recunoscută vinovată Palanciuc Cristina de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 27, 145 alin. (2) lit. g) Cod penal cu numirea pedepsei sub formă de închisoare pe termen de 10 ani, cu ispășire în penitenciar de tip închis, pentru femei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Palanciuc Cristina la data de 21 iulie 2019, aproximativ la ora 18:30 fiind în stare de ebrietate alcoolică, intenționat și abuziv a pătruns, fără consimțământul proprietarei, în domiciliul lui Ghidora Tatiana, situat în XXXXX, unde, a numit-o cu cuvinte necenzurate și fără motiv, i-a aplicat ultimei violență fizică, manifestată prin lovituri în diferite regiuni ale corpului, iar la cerințele legale de a părăsi domiciliu ea a refuzat categoric.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Palanciuc Cristina a fost învinuită de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 179 alin. (2) din Codul penal - după indicii calificativi „Pătrunderea ilegală în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia, săvârșită cu aplicarea violenței.”

Tot ea, la aceeași dată, continuându-și acțiunile sale infracționale, aflându-se în stare de ebrietate alcoolică, aproximativ la ora 23:30, a pătruns, fără consimțământul proprietarei, în domiciliul lui Palanciuc Anatolie și Palanciuc Nina, unde, acționând cu intenție directă, de a comite omorul asupra părților vătămate, prevăzând urmările prejudiciabile ale acțiunilor sale, dorind și admitând, în mod conștient survenirea acestor urmări, aflându-se în relații ostile cu acestea, în rezultatul unui conflict, a intrat în dormitorul unde anterior a locuit cu soțul său Palanciuc Eugeniu, unde a dat foc unei jucării de pluș de aproximativ 2 m, de la ce s-a aprins perdeaua de la fereastră și o tumbă din apropiere.

Tot atunci, Palanciuc Cristina a pătruns în dormitorul vecin, unde se afla o mașină de aragaz, la care a dat drumul la toate cele 4 ochiuri, de unde în interiorul domiciliului a început a se scurge gaz.

Din considerentul că, vecinii Cociorbă Denis, Leșenco Mihaela și Decenco Marina au văzut incendiul în domiciliul părților vătămate și au intrat în domiciliul pentru a le scoate, infracțiunea nu și-a produs efectul.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Palanciuc Cristina a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 27, 145 alin. (2) lit. g) Cod penal, după semnele calificative „omorul intenționat săvârșit asupra a două persoane”.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către inculpată, care a solicitat casarea sentinței, și stabilirea unei pedepse mai blânde.

În motivarea cererii de apel inculpata recunoaște faptele sale dar consideră, că instanța de fond nu a luat în considerare faptul că are copii minori la întreținere.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2021, apelul inculpatei a fost respins ca depus peste termen.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, în conformitate cu prevederile art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit materialelor cauzei, sentința a fost pronunțată la data de 14.08.2020, (f.d.158), potrivit procesului verbal din 14.08.2020, s-a pronunțat sentința în prezența apărătoarei inculpatei, Olesea Durguz și însăși inculpata (f.d.157). Totodată, potrivit recipisei anexate la materialele cauzei se atestă că inculpata și avocata Olesea Durguz au recepționat contra semnătură copia sentinței la data pronunțării (f.d.165). Mai mult ca atât, în baza sentinței la aceeași dată Palanciuc Cristina a fost luată sub strajă.

La data de 15.10.2020 inculpata a fost depus cerere de apel împotriva sentinței Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă (f.d.172).

Verificând argumentele apelului și materialul probator anexat la dosar, instanța de apel a conchis, că deși inculpata nu a recunoscut că a depus apelul cu depășirea termenului legal prevăzut de art. 402 Cod de procedură penală, nu a solicitat repunerea în termen a apelului și nici nu a prezentat instanței de apel probe certe, veridice, admisibile și pertinente care să dovedească temeinicia omiterii termenului legal de contestare a sentinței și dreptul acestuia de a fi repus în termenul legal.

Reieșind din cele enunțate, inculpata și apărătoarea sa erau prezente în ședința de judecată la pronunțarea sentinței, au fost anunțate despre dreptul și termenul de atac asupra sentinței, și au recepționat copia sentinței, iar la caz inculpata a depus cererea de apel cu întârziere de aproximativ 2 luni.

Astfel, instanța de apel a reiterat că apelul depus peste termen nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel depus înaintat în condițiile legii.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocații Camincean Angela și Andriuța Violeta în numele inculpatei au atacat-o cu recursuri ordinare.

6.1 Avocata Camincean Angela a invocat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicitând repunerea în termen a apelului, casarea deciziei și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivare recurenta a indicat că, în susținerea apelului s-a solicitat repunere în termen a cererii de apel, însă instanța de apel a menționat că inculpata „...nu a solicitat repunerea în termen a apelului și nici nu a prezentat instanței de apel probe pertinente care să dovedească temeinicia omiterii termenului legal de contestare a sentinței primei instanțe și dreptul acestuia de a fi repus în termenul legal.”

Astfel, instanța de apel eronat a indicat faptul că nu a solicitat repunerea în termen. A menționat că în cadrul ședinței de judecată, s-a solicitat repunerea în termen a cererii de apel, iar inculpata a menționat că nu a putut depune cererea de apel deoarece se afla în stare de șoc după ce a aflat termenul de executare a pedepsei stabilit de prima instanță. De asemenea, solicitările și argumentele părții apărării lipsesc în motivarea instanței de apel, fapt care urmează a fi verificat prin intermediul înregistrării audio al ședinței de judecată.

Totodată, inculpata a comunicat că avocata care a reprezentat-o în instanța de fond, urma să depună cererea de apel, însă din motive necunoscute, avocata nu a înregistrat cererea de apel.

6.2 Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocata Andriuța Violeta fără a invoca prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei cu transmiterea cauzei la rejudecare.

În motivare recurenta a indicat că, avocata desemnată de stat a asigurat-o că va contesta cu apel sentința. Palanciuc Cristina a avut mai multe tentative de a lua legătura cu avocata care a asigurat-o că va contesta sentința, din acest considerent inculpata nu a contestat-o cu apel.

Astfel, recurenta consideră că pedeapsa este aspră, inculpata este pentru prima dată atrasă la răspundere penală, iar instanța de apel nu a motivat necesitate aplicării unei pedepse atât de aspre pentru tentativa de infracțiune.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului depuse de avocata Camincean Angela, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare nominalizate pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

8.1 Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor specificate de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Din textul recursului declarat de avocata Camincean Angela, se constată că acesta a invocat temeiul de drept prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală și critică soluția instanței de apel, din motiv că, în opinia sa, instanța eronat i-a respins apelul, ca depus peste termen.

Verificând alegațiile recurente, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este vădit nefondat, iar decizia instanței de apel este legală și întemeiată, or în motivarea soluției adoptate s-a specificat că, potrivit art. 415 alin. (1) lit. a) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, este în drept să respingă apelul, menținând hotărârea atacată, dacă acesta este tardiv.

Conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală și practicii judiciare despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel. Mai mult ca atât, cu privire la necesitatea prezentării părților la pronunțarea integrală a sentinței, Colegiul ține să remarce că această chestiune este facultativă, adică părțile la dorință pot asista în ședință și primi copia a hotărârii, sau ulterior se pot adresa pentru recepționarea acesteia, însă indiferent de prezentarea sau neprezentarea acestora, termenul de atac a hotărârii va curge începând cu ziua următoare pronunțării. Statuarea dată rezultă din analiza coroborată a art. 402, 340 și 230 Cod de procedură penală.

În același context, instanța de recurs amintește că, la calcularea termenului de apel determinant este constatarea momentului de la care începe să curgă acesta. Regula generală în acest sens prevede că termenul începe să curgă pentru părți din ziua următoare în care a fost pronunțată sentința.

La caz, inculpata cu apărătoarea sa au fost prezente la ședința din 14.08.2020, unde a fost pronunțată sentința și judecătorul a înștiințat părțile despre termenul de atac cu apel în 15 zile, fapt menționat și în sentință, copia căreia inculpata a primit-o în aceeași zi (f.d. 156).

Colegiul penal apreciază că instanța de apel corect a reținut că termenul de declarare a apelului de 15 zile a expirat pentru apelantă, iar declarând apel la data de 26.06.2020, partea a omis termenul legal de depunere a acestuia, întrucât sentința Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, din 14 august 2020, a fost pronunțată integral în cadrul ședinței de judecată din aceeași zi, la care partea a fost prezentă.

Subsidiar celor consemnate supra, Colegiul menționează că termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită exhaustiv prin lege. Termenul respectiv este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși apelul a fost declarat după expirarea termenului, acesta urmează a fi respins ca declarat peste termen, cu excepția

când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, însă, la caz, această din urmă premisă nu s-a confirmat.

În apel, nu s-au invocat motive întemeiate ce ar fi determinat întârzierea declarării apelului, instanța de apel fiind în imposibilitate să repună în termen apelul. Astfel, Colegiul respinge ca nefondate alegațiile apărării că inculpata nu știa de termenul de atac, mai mult ca atât ea nu a indicat în cererea de apel nici în cadrul ședinței de judecată motivul depunerii tardive.

Totodată, conform art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Relevante în acest sens sunt și unele aspecte ale principiului securității raporturilor juridice ce se conțin în hotărârea CtEDO din 05 iunie 2012 în cauza Ghirea contra Moldovei, unde s-a statuat că: „... *principiul egalității armelor, care reprezintă unul din elementele noțiunii mai largi a procesului echitabil – presupune că fiecare parte beneficiară de o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cazul în condițiile, că nu ar pune-o într-un dezavantaj substanțial în raport cu cealaltă parte.*” Prin alte cuvinte, aplicarea regulilor referitoare la termenele limită este de natură să aducă atingere principiului egalității armelor în cazul în care părțile nu beneficiază de aceleași mijloace pentru a-și susține argumentele în fața instanței.

8.2 Referitor la recursul ordinar depus de avocata Andriuța Violeta, Colegiul penal constată că a fost depus la data de **04.11.2021**.

Una din cerințele obligatorii la depunerea recursului ordinar se referă la respectarea termenului de declarare a acestuia de către titularii cererii respective. În corespundere cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel. Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În același context se relevă că, potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: „*în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.*”

Din actele cauzei se constată că în cadrul examinării cauzei penale în instanța de apel, inculpata și apărătoarea ei, Camincean Angela au fost prezente la ședința din 16.06.2021, unde a fost pronunțat dispozitivul deciziei cu informarea că, pronunțarea deciziei motivate v-a avea loc pe data de **07.07.2021** (f.d. 201-203). La pronunțarea deciziei motivate, inculpata și apărătoarea sa nu s-au prezentat (f.d. 204), dar copia deciziei a fost expediată în adresa lor (f.d. 214), astfel, depășindu-se termenul prevăzut de lege cu 3 luni pentru depunerea recursului. Mai mult, avocata Camincean Angela a depus în termen recurs ordinar, iar faptul că inculpata a încheiat contract de

asistență juridică și cu avocata Andriuța Violeta (mandatul nefiind semnat de clientă) nu este motiv de a fi repus în termen recursul acesteia.

Instanța de recurs menționează că, la pronunțarea hotărârii integrale legea nu solicită obligatoriu prezența părților, iar pentru părțile care nu s-au prezentat la pronunțarea hotărârii, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării, ultimele fiind plasate pe portalul web al instanței de judecată, astfel devenind publice pentru toți. Călăuzitoare în acest sens este și practica judiciară, potrivit căreia s-a statuat că neprezentarea părților, care au fost legal citate la ședința de judecată, dar s-au eschivat de a se prezenta, termenul de atac și pentru acestea oricum se calculează din momentul pronunțării hotărârii integrale.

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul reține că, în cauza diferită judecătii, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurenta Andriuța Violeta, respectiv argumentele aduse în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, ea fiind decăzută de dreptul de a exercita această cale de atac.

În această ordine de idei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile ordinare declarate de avocata Camincean Angela în numele inculpatei este inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat, iar de avocata Andriuța Violeta în numele inculpatei ca fiind declarat peste termen.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2021, în cauza penală privind-o pe PALANCIUC Cristina XXXXX, de avocata Camincean Angela în numele inculpatei ca fiind vădit neîntemeiat și de avocata Andriuța Violeta în numele inculpatei ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 17 decembrie 2021.

Președinte

Iurie DIACONU

Judecător

Liliana CATAN

Judecător

Victor BOICO